

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра обліку і оподаткування

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

д.е.н., доц. Дар'я ТРАЧОВА

«31» серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав.кафедри обліку і оподаткування

д.е.н., доц. Олег СОКІЛ

«31» 08 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни

«Облік в галузях» (вибіркова)

(найменування та статус компоненти: обов'язкова або за вибором студента)

для спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПП «Облік і оподаткування»

(шифр, найменування спеціальності, освітньої програми)

форма навчання

денна

(денна, заочна)

Кількість кредитів

4 кредитів

Курс

3/1с

Семестр

7/3

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) – 2

СРС

76 години

Форма контролю

екзамен

(екзамен або диференційований залік)

Загальна кількість годин

120 годин

2020-2021 н.р.

«Облік в галузях». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 071 «Облік і оподаткування» - Мелітополь: ТДАТУ, 2020. – 10с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16 с.

Розробник(и): БЕЗВЕРХНЯ Юлія, к.е.н., доцент

Рецензент: СОКІЛ Олег, д.е.н., доцент

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Облік і оподаткування»

Протокол № 4 від «31» 08 2020 року

Завідувач кафедри «Облік і оподаткування»

д.е.н, доцент Олег СОКІЛ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 2 від «23» вересня 2020 року

Голова, к.е.н. доц. Анна КОСТЯКОВА

«БЮДЖЕТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ».
Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 071 «Облік і оподаткування» - Мелітополь: ТДАТУ, 2020. – 8 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16 с.

Розробник(и): БЕЗВЕРХНЯ Юлія, к.е.н., доцент

Рецензент: СОКІЛ Олег, д.е.н., доцент

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Облік і оподаткування»

Протокол № ____ від «____» _____ 2020 року

Завідувач кафедри «Облік і оподаткування»

д.е.н, доцент _____ Олег СОКІЛ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № ____ від «____» _____ 2020 року

Голова, к.е.н. доц. _____ Анна КОСТЯКОВА

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Курс включає сутність та етапи бюджетного планування на підприємстві, передумови та переваги впровадження бюджетування на підприємствах, методологічні прийоми складання бюджетів, вміння використовувати бюджети для оперативного контролю реалізації управлінських рішень.

Веб-сайт курсу <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1024> (доступ через особистий логін і пароль для освітнього порталу ТДАТУ)

2. Мета викладання дисципліни

Формування знань у здобувачів вищої освіти з організації, механізмів та технології у сфері фінансових відносин, пов'язаних з впровадженням бюджетних систем, що дозволить удосконалити управління грошовими потоками суб'єктів господарювання, активами та пасивами з метою пошуку найоптимальнішого варіанту діяльності підприємства чи його окремих структурних підрозділів.

3. Завдання вивчення дисципліни

- ✓ з'ясування сутності та ролі бюджетування, вивчення й осмислення теоретичних знань методології і методики планування діяльності підприємства;
- ✓ ознайомлення з передовим вітчизняним та зарубіжним досвідом у сфері планування;
- ✓ оволодіння методикою бюджетування на підприємстві;
- ✓ вивчення видів та особливостей розробки бюджетів на підприємстві;
- ✓ набуття здобувачами вищої освіти вміння використовувати економічний інструментарій для проведення планових техніко-економічних розрахунків, розробки альтернативних планів та обґрунтування оптимальних варіантів розвитку підприємства.

4. Результати навчання – компетентності (з урахуванням soft skills)

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

знання	- організації економічного змісту та ролі бюджетування, задач та принципів фінансового планування діяльності підприємства; - методів фінансового планування та - особливості організації фінансового планування на підприємстві; - системи бюджетного управління на підприємстві; - методики бюджетування на підприємстві; - організації процесу бюджетування на підприємстві і особливості розробки бюджетів на підприємстві.
уміння	- розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств (PH02) - формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень (PH04) - володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств (PH05) - розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності (PH06) - розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації (PH08)

	застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування (PH12)
	- володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності (PH16)
	- вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття (PH17)
	- знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження (PH24)
	- аналізувати фінансові та не фінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень (PH25)
комунікація	донесення до фахівців і нефахівців інформації про економічний стан підприємства в процесі прийняття обґрунтованих управлінських рішень
soft skills	здатність аналітично мислити, уміння оцінювати ситуацію, показати навички самостійної роботи, чесність та відповідальність за точність та об'єктивність подання інформації

Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти володітиме наступними компетенціями:

- КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.
- ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК03. Здатність працювати в команді.
- ЗК04. Здатність працювати автономно.
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.
- ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.
- ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
- ФК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
- ФК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.
- ФК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.
- ФК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з

- метою прийняття управлінських рішень.
- ФК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.
 - ФК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

5. Пререквізити

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни

Фінансовий облік
Управлінський облік

6. Постреквізити

Дисципліни, які спираються на вивчення даної дисципліни

Стратегічний управлінський облік

7. Інформація про викладача

Викладач (і) Безверхня Юлія Вікторівна, к.е.н., доц. кафедри обліку і оподаткування
 Е-mail викладача <http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/bezverhnya-yuliya-viktorivna/>
yuliia.bezverkhnia@tsatu.edu.ua

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			балів
			годин			
			ЛК	ПР	СРС	
Змістовий модуль 1. «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ»						
1	Лекція 1	Сутність бюджетування та його значення в системі управління підприємством	2			
	Практичне заняття 1	Сутність бюджетування та його значення в системі управління підприємством		2		5
	Самостійна робота 1	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			10	3
2	Лекція 2	Типологія бюджетів підприємства та структуризація підприємства для цілей бюджетування	2			
	Практичне заняття 2	Типологія бюджетів підприємства та структуризація підприємства для цілей бюджетування		2		5
	Самостійна робота 2	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації			15	3
3	Лекція 3	Технологія формування операційних бюджетів	4			
	Практичне заняття 3	Технологія формування операційних бюджетів		4		5
	Самостійна робота 3	Самост. опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Портал.			15	4
4	Лекція 4	Сутність бюджетування та його значення в системі управління підприємством	2			
	Практичне	Сутність бюджетування та його значення в		2		5

	заняття 4	системі управління підприємством				
	Самостійна робота 4	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			10	3
5, 6	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 1			4	
	ПМК 1	Підсумковий модульний контроль 1				10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 годин			8	8	44	35
Змістовний модуль 2.						
«ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗРОБЛЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ»						
12	Лекція 5	Формування фінансових бюджетів підприємства	2			
	Практичне заняття 5	Формування фінансових бюджетів підприємства		2		3
	Самостійна робота 5	Робота на навчально-інформаційному порталі ТДАТУ			10	2,5
13	Лекція 6	Аналіз та оцінювання виконання бюджетів	2			
	Практичне заняття 6	Аналіз та оцінювання виконання бюджетів		2		4
	Самостійна робота 6	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			10	2,5
14	Лекція 7	Формування системи бюджетування на підприємстві	2			
	Практичне заняття 7	Формування системи бюджетування на підприємстві		2		4
	Самостійна робота 7	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			10	2,5
15	Лекція 8	Організація бюджетного процесу на підприємствах	2			
	Практичне заняття 8	Організація бюджетного процесу на підприємствах		2		4
	Самостійна робота 8	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			10	2,5
16, 17	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2			4	
	ПМК 1	Підсумковий модульний контроль 2				10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 години			8	8	44	35
Екзамен						30
Всього з навчальної дисципліни – 120 годин						100

9. Методи та форми навчання

Форми навчання:

- ✓ за рівнем взаємодії здобувача вищої освіти з викладачем: індивідуальне, групове, колективне;
- ✓ за місцем проведення занять: аудиторне, поза аудиторне.

Методи навчання:

- ✓ за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції, дискусії), наочні (презентації), практичні (заповнення первинних документів, виконання розрахункових завдань);
- ✓ за видами занять: лекції (лекція-візуалізація, лекція-бесіда); практичні заняття (індивідуальні та групові завдання, тематична дискусія);
- ✓ за мотивацією навчально-пізнавальної діяльності (ситуація звернення до життєвого досвіду студентів, заохочення);
- ✓ за контролем ефективності навчально-пізнавальної діяльності (самоконтроль через виконання тестів на навчально-інформаційному порталі, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, ПМК);
- ✓ за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності (тематичні дискусії, завдання щодо використання мережі Інтернет, публічні промови і презентації, групові та/або індивідуальні проекти, моделі різних форматів професійних ситуацій).

10. Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є важливою складовою навчання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.
- ✓ Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання.
- ✓ Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- ✓ Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- ✓ Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу

11. Форми контролю знань

Щотижнево – бали за роботу на практичних заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістовного модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – екзамен. Результати поточного та підсумково-модульного контролю формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом

12. Шкала оцінювання

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ» за 100-бальною шкалою

Критерії оцінювання

Практичні заняття

Частка вірно виконаних завдань

Самостійна робота (СРС)

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування на НІП ТДАТУ (дві спроби – середній результат)

Підсумково-модульний контроль (ПМК I, II)

Відбувається у вигляді тестових завдань та письмових робіт в кінці вивчення змістовних модулів.

Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- ✓ Повнота розкриття питання (вірні відповіді)
- ✓ Якість інформації

Екзамен

✓ Самостійність.

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість балів – 30. Структура білету включає 3 завдання. Правильна відповідь за теоретичне питання 10 балів, за категоріальний апарат – 5 балів, практична частина (вирішення задачі, практичної ситуації) – 15 балів.

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Рекомендована література

1. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. – 4-те вид. - К.: Лібра, 2008.-704с.
2. Основи бюджетування: навч. посіб. / [М.Д. Білик, Р.І. Заворотній, Л.І. Данілова та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. д-р екон. наук, проф. М.Д. Білик. – К.: КНЕУ, 2009. – 454 с.
3. Основи бюджетування: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / [Л.П. Батенко. [та ін.]; за заг. ред. Л.П. Батенко; Міністерство освіти і науки України. Київ: Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, 2010. – 202 с.
4. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві, або як ефективно управляти фінансами. – Х.: Фактор, 2005. – 340 с.
5. Кузьмін О.Є. Бюджетування на підприємстві / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник / Навч. посібн. – К.: Кондор – 2008. – 312 с.
6. Кузьмін О.Є, Мельник О.Г. Бюджетування на підприємстві: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2008 - 312 с.
7. Перезозова І.В. Попадинець І.Р. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання - Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016. – 83с.

Інформаційні ресурси

1. Методичний кабінет кафедри обліку і оподаткування
2. Internet:
<https://i.factor.ua> – Інтелектуальна бухгалтерська система знань Видавничий дім «Фактор»
<https://buhgalter.com.ua/> – Інформаційний портал для бухгалтерів
www.ufpaa.org – Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України
<http://www.minfin.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства фінансів України
<http://www.ukrstat.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби статистики України

14. Пакет дисципліни

Освітній портал ТДАТУ імені Дмитра Моторного. Дисципліна «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1024>
 Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>